

NETUDGAVEN

(<http://netudgaven.dk>)

/ 29. november 2015

Adventskalender: At bede fuglene om tilgivelse - en mailkorrespondance

af Mikkel Andersen(<http://netudgaven.dk/author/mikkelandersen/>)

The screenshot shows a Gmail inbox with the following email list:

From	Subject	Date
Andreas Vermehren Holm	Hej Mikkel, Jeg er netop hjemvendt fra Norge. Gik det godt til Lyse nætter? J...	Sep 1
Mikkel Andersen	Kære Andreas Klokkeren 02:14. Det er den 22. september og jeg burde have svaret...	Sep 22
Andreas Vermehren Holm	Det gjorde godt at høre fra dig igen, sandelig. Tænk, at du har en datter? De...	Sep 22
Mikkel Andersen	Så mødes vi i Valdemarsgade, kan du næste onsdag om formiddagen? Jeg vedhæfte...	Sep 23
Andreas Vermehren Holm	Hej Mikkel, Jeg kan ikke onsdag, desværre, for jeg skal til Oslo og læse. Æv...	Sep 24
Mikkel Andersen	Kære Andreas. Jeg håber det gik/går godt i Oslo? Tidspunktet for artikel-seri...	Sep 30
Andreas Vermehren Holm	Hej Mikkel, Ah, det var som en drøm i Oslo. Min bedste oplæsning til dato. Og...	Oct 3

Del 1 *Litteraturredaktøren Mikkel Andersen boede engang på forfatter og forlægger Andreas Vermehren Holms værelse på Frederiksberg. Det har nu 7 år senere givet anledning til denne dybdegående litterære mailkorrespondance om skrift, sprog og historie – og om at*

skrive for at kunne få vejret. Samtalen er knopskudt og fortsætter stadig, måske mange år endnu, her får du første afsnit af Netudgavens adventskalender.

24. juni, klokken 14:30

Kære Andreas!

Jeg skriver til dig for at høre dig om, hvorvidt det er muligt at få dig til at medvirke i et mailinterview til Netudgaven. Jeg er netop startet som ny litteraturredaktør på magasinet og ville elske, hvis min første artikel kunne være med/omkring dig, dit virke og dit litteratursyn. Kunne du være interesseret i det?

Med håb om en positiv tilbagemelding

24. juni, kl.18:24

Hej Mikkel,

Det lyder godt. Det vil jeg gerne. Blot skal du vide, at jeg indimellem går temmelig længe mellem uden internet. Hvis du kan leve med det?

kh Andreas

25. juni, kl. 09:40

Det er jeg virkelig glad for at høre! Og med hensyn til hvornår du svarer, så er der ingen stress, det skal bare passe dig.

Jeg tænker (lidt i en parentes), at jeg lige må give mig selv til kende. Jeg lejede engang et værelse af dig, da du boede sammen med Søren Rye på Frederiksberg, og vi mødtes efterfølgende og snakkede om Chet Baker i den pladeforretning hvor du arbejdede – var det ikke i Skindergade? Jeg kan huske, da jeg boede sammen med Søren, at jeg var meget interesseret i, at du skrev. Søren fortalte, at du sad ude i det smalle, gule køkken og arbejdede og sagde “Den tekst. Den tekst!”.

Mit første spørgsmål er derfor, om der er elementer af skriften fra dengang som kan ses i dine tekster i dag? Jeg tænker her især på *Palimpsest*, der jo fremstår som litterær arkæologi.

26. juni, kl. 01:05

Hej Mikkel,

Godt, at du gav dig til kende. Jeg kan sagtens huske dig! Og jeg har tit tænkt på hvordan det gik dig. Søren nævnte, at du skrev – på en novelle, så vidt jeg husker!?

Til dit spørgsmål – og hvor det glæder mig, i øvrigt, dette, denne anledning, du har iværksat:

Der er ingen tvivl om, at der er elementer fra dengang (2009), som kan ses, mærkes i dag. *Palimpsest*-arbejdet påbegyndte jeg først for alvor i Paris (2010) – byens lagdelthed, og det slående

ved, at det er de nyeste bygninger, konsekvent, der fremstår ældst, mest ældet, mest møgbeskidte og modtagelige for forfald. Dengang på Frederiksberg, hvor jeg sad – Søren satte bare musik på, så skrivemaskinen var ikke noget problem – dengang havde jeg allerede siddet længe. Jeg sad i flere timer ad gangen. Og det blev til noget, eller blev ikke til noget. Og jeg tror ikke, at jeg ved, hvor noget af det er i dag, men jeg kan få en følelse af, at for hver time jeg brugte, på at skrive eller på at læse ved skrivebordet eller på at genskrive andres bøger ved skrivebordet for at lære, hvad skrift overhovedet kan være – at for hver time jeg brugte, fik jeg en time igen.

Det er en fin følelse, den oplevelse, at det her, det skrev jeg for at leve. For at kunne leve. At det der, dengang, det skrev jeg for at få vejret. Det var ligesom at hoppe i vandet.

I dag skriver jeg mindre og mindre, men mere og mere intenst. Dengang ville jeg gøre skriften til et arbejde, mit arbejde, så jeg skrev hver dag, jeg skrev ustandseligt. Jeg ville se, om jeg var i stand til at skrive. Og jo mere jeg skrev, jo dårligere skrev jeg. Alligevel skete der noget. Til sidst blev jeg så dårlig, så ringe, så upersonlig, i min stil, og min opfattelse, så bred i min læsning, at ordene forsvandt for øjnene af mig, faldt bort, at ordene løsnede sig fra fænomenerne, vitterligt, og det var, som om jeg fik sproget tilbage. At jeg kunne bruge sproget. Det var ligesom at starte forfra. Ligesom en rødgran – i området omkring Dalarna i Sverige fx – starter forfra, når den vokser med sine grene ned i jorden og vokser op igen som et nyt træ med det samme arvemateriale.

Jeg tror, at det element, som går igen fra dengang, er tid. Kropslig tid. At al den tid, jeg brugte, den mærker jeg nu. Og jeg er taknemmelig – den alvor, man besidder, uanset, hvor latterlig

den kan forekomme, også for en selv, kommer tilbage, giver igen. Hvis man får lov til at bruge tiden, får tid, man bliver ikke snydt. Spørgsmål, jeg sad med for mange år siden, skaber pludselig en dybde i et eller andet, jeg har for mig; eller udsagn fra dengang, opfattelser, falder til jorden med stor kraft og skaber plads til en mening, en sammenhæng, som aldrig ville være opstået uden. Tid. Det overrasker mig, hvor langsomt det går. Hvor langsomt det går, men hvor gavmildt det også er. »Kropslig tid,« jeg tror, at det, jeg mener, er læsning.

Det var i den forstand meningsfuldt for mig at debutere med *Palimpsest*. Den viser på en måde alt dette, udgør et forsøg i denne sammenhæng, en poetik. Ikke mindst angående spørgsmålet om, hvor skriften kommer fra, kan komme fra. *Palimpsest* handler for mig om fællesskab.

(http://netudgaven.dk/wp-content/uploads/2015/11/Pal_cover2.ed_new-page-001.jpg)

Omslaget til Palimpsest (2015) udgivet på Aviary Press Editions

28. juni, kl. 23:43

Andreas, det er et fantastisk billede (og et fantastisk svar i det hele taget), som du skriver frem med rødgranen i Dalarna! Der er noget over det. Det billede satte mig i gang med at læse dine tekster igen – ville have svaret dig hurtigere – og de har åbnet sig på ny. Noget, jeg virkelig gerne vil vende tilbage til, når jeg kommer til at spørge ind til *Antropocæn Kreatur*.

Du skriver i forordet til *Palimpsest*, at “du tydeligt kan huske tabet, og afmagten”, som var forbundet med tilegnelsen af litteratur. Det fik mig til at tænke på, også med ordene fra din forrige mail, om den afmagt og det tab, som du taler om. Det er en spændende erfaring, at sproget er vanskeligt at tilegne sig, at litteraturen kan være det. Er det, fordi, sagt med en dumhed, at man stiller krav til sproget? At sproget skal kunne betegne en fælles virkelighed? Er det dét fællesskab, som *Palimpsest* handler om?

9. juli, kl. 09:45

Der er et fællesskab, en indlejrethed i andres liv, som går forud for alt andet. Det betyder bl.a., at vi ikke nødvendigvis kan gøre, hvad vi har lyst til. Hvilket igen betyder, at vi ikke kan bygge strandhoteller dér, hvor et samfund af pingviner har haft deres faste ynglested generationer igennem. Vi må sørge for at holde en

plads til andre livsformer, bevare det rum, som vi selv fødes ind i, også når vi breder os. Hvis vi ikke kan fylde uden på bekostning af andre, mister vi retten til at være her eller selve muligheden, dvs. hvis vi ikke kan give noget igen.

Jeg oplever, i mit eget liv, at hver gang, hver eneste gang, jeg kommer til at tage tingene for givet, så mister jeg fornemmelsen for dem. Jeg kan blive sindssyg, når jeg ikke er opmærksom. Sproget foregår og træder i stedet for alting, hvis man ikke er på vagt. Således var det min oplevelse, at ordet solidaritet på et tidspunkt, måske i særdeleshed de første ti år af det 21. århundrede, var nærmest latterligt at høre på. Som om det ingenting havde med vores liv at gøre. Og i Danmark, hvor betleri er forbudt ved lov, er det ikke svært at finde andre eksempler på, hvordan ord kan tømmes for mening eller træde i stedet for et fænomen på fatal vis.

Jeg tror, at den følelse, jeg sad med, da jeg i sin tid sad på gulvet i antikvariatet og ikke kunne læse overhovedet, sprang ud af denne form for givethed – som om litteraturen med hvert enkelt værk allerede var sket. At Kafkas bøger var skrevet og læst. At Celan. At Emily Dickinson. At Bibelen var endegyldigt fortolket og alting navngivet i den store, fremadskridende historie, hvor de unge bliver gamle og grå og rynker på næsen af de unge. Som om skriften ikke længere skulle læses for første gang, eller som om ordenes betydning var givet på forhånd.

Palimpsest som værk og fremgangsmåde blev tydelig for mig, da jeg læste Jen Bervins Nets, hvori hun genskriver Shakespeares sonetter med erasure. Det gik op for mig, at det at læse var en måde at improvisere på: Et kontemplativt rum, hvor gentagelsen står som grundfigur. Og her, i dette rum, opstår så det mere eller

mindre mirakuløse, at gentagelsen aldrig er identisk med sig selv. Ikke i naturen, når afgrøderne hvert år vokser op og giver os endnu en grund til at være taknemmelige, og ikke noget sted, hvor der er liv. Vi er, som sprogbrugere, indlejret i hinandens ord. Denne indlejrethed er måske værd at værne om. Vi bruger sproget også på hinandens vegne. Vi kan ikke tillade os at sige om et menneske, at det er en tigger, hvis tiggeri er forbudt. Vi kan ikke sige om kysten, at den står fri til bebyggelse, hvis pingvinerne om fire uger vender tilbage for at yngle. Vi har det sprog, som vi har fået, og ikke andet end det, som vi får anledning til at gøre brug af. Jeg tænker på det ligesom opdagelsen af nul. Nul er virkelig noget, det bevæger sig.

(<http://netudgaven.dk/wp-content/uploads/2015/11/Skærbillede-2015-11-29-kl.-10.37.49-e1448792133376.png>)

En side fra Palimpsest. Værket bliver udstillet i

Thiemers(<http://thiemers.dk/event/soendagsevent-fernisering/>) *Salon*
indtil d. 3/1 – 2016

12. juli, kl. 04:17

– så fællesskabet, det sproglige og mellem menneskelige, fodrer en etik og et medansvar for ens næste. At bruge dét, historien og sproget, med respekt og tillid?

Dine svar rummer mange nye interessante spørgsmål. Jeg vil forsøge at rette blikket imod skriftens forhold til historien, til hvad, og hvem, skriften står på skuldrene af. Jeg synes at høre, at dette også optager dig.

Dette giver mig anledning til at spørge ind til din bog *Antropocæn Kreatur*. I den fremstår teksterne og sproget som forankret i litteraturens og filosofiens (måske endda også religionens) historie. Er denne historiebevidsthed, citaterne og fragmenterne, en motor for dig, når du skriver? Eller er det en del af værket's undersøgelse? Jeg tænker på det fælles stoflige som *Palimpsest* og *Antropocæn Kreatur* deler. Der er i disse to bøger en skrift, hvis retning peger mod en regeneration, en genoprettelse af en tanke og en ide, som engang var. Er det muligt at lindre, at genoprette det, vi som civilisation har ødelagt? Er det muligt at bede fuglene om tilgivelse, som du skriver, eller er det anliggende kunstens?

(<http://netudgaven.dk/wp-content/uploads/2015/11/foto-3.jpg>)

Andreas Vermehren Holm

Læs med næste søndag hvor del 2 bliver publiceret, og hvor Andreas blandt andet skriver:

“Det er altafgørende, at jeg bevæger mig i verden, som om livet omkring mig var levende, havde liv, død og lidelse. Vi kan ikke bede fuglene om tilgivelse, men vi kan være omkring dem og med dem, som om de havde en sjæl. Vi kan ikke bede grisene om tilgivelse, men vi kan sige noget andet end ”dyr” om dem, hvis de kommer os i møde. Sige noget andet end ”produktionsdyr” og tage konsekvenserne. Sige noget andet end ”tigger” om det menneske, der sidder på gaden, når ”betleri” er forbudt ved lov.”

LÆS del 2(<http://netudgaven.dk/2015/12/adventskalender-at-bede-fuglene-om-tilgivelse-en-mailkorrespondance-2/>)

LÆS del 3(<http://netudgaven.dk/2015/12/adventskalender-at-bede-fuglene-om-tilgivelse-en-mailkorrespondance-3/>)

LÆS del 4(<http://netudgaven.dk/2015/12/adventskalender-at-bede-fuglene-om-tilgivelse-en-mailkorrespondance-4/>)